SIAŬBIT THE SOWER

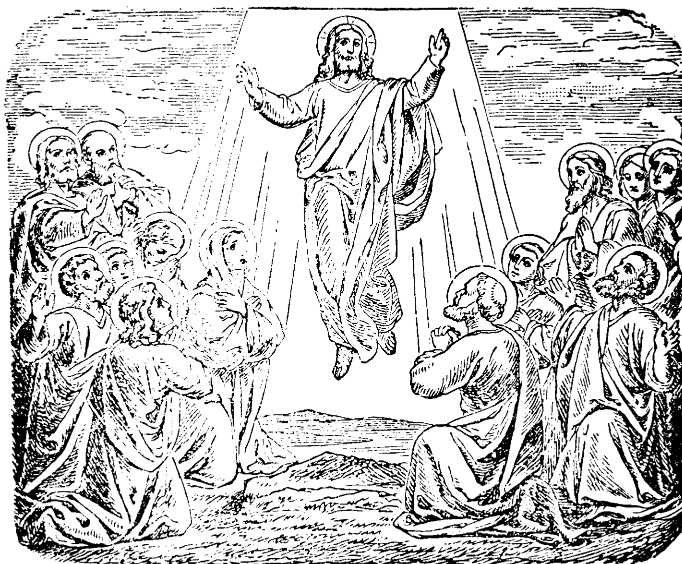
Vialika-Litoŭski (Biełaruski) dvumiesiačnik

The Great-Litvanian (Whiteruthenian) bimonthly

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, New York, U. S. A.

Časapis Katalicka-Hramadzki

1964 Maj-Červień Nr. 38 (h. 7) May-June, 1964

U NIEBA UŠEŚCIE

"I vyvieŭ ich ź miesta u Betaniju dy, padniaŭšy ruki svaje, dobra słaviŭ ich. I stałasia, kali dobra słaviŭ ich, staŭ addalacca ad ich i uznosicca u nieba" (Łuk. 24, 50-51).

"A adzinaccać vučniaŭ pajšli u Galileju na haru, kudy skazaŭ im Jezus. I, ubačyŭšy Jaho, pakłanilisia Jamu; inšyja-ž sumlavalisia. I, padyjšoŭšy, Jezus pramoviŭ da ich: dadziena Mnie usiakaja ułada na niebie i na ziamli. Dyk idzicie, navučajcie usie narody, chryściačy ich u imia Ajca, i Syna, i Śviatoha Ducha, navučajučy ich vypaŭniać usio, što Ja skazaŭ vam. A voś Ja z vami praz usie dni, až da skančańnia śvietu" (Mat. 28, 16-20).

Ab hrachoch suproć Śviatomu Duchu

I

“A Jon, pryjšoŭšy, budzie karać śviet za hrachi suproć spraviadlivaści i sudu” (Jan 16).

Niezadoŭha prad razpačaćciem svaich mukaŭ vyskazaŭ Zbaviciel pavyžšyja słovy. Pan Jezus razvityvaŭsia iz svaimi vučniami u Viačerniku. Zdavałasia Apostołam, što jany astajucca sirotami, katorych astaŭlaje ajciec, ludźmi biaz kiraŭnika, aviečkami biez pastucha, astaŭlenych biazlitasnym vaŭkom! A ciž Chrystus nie spaściezahaŭ ich strachaŭ i dryhotaŭ, nie adčuvaŭ ich vialikaj, serdečnaj tuhi, nia dumaŭ ich suciešyć? Heta-ž najlepšy Ajciec, Usiemahutny Karol, najstarańniejšy Pastyr!

U pačatku svajho dziejańnia nad bystraj rečkaj Jordanu, dzie pakorna pryjmaŭ chryst z ruk śviatoha Pustyńnika, bieleńki hałubok uznosiŭsia nad Zbavicielavaj hałavoj. Byŭ heta znak, što Śviaty Duch zyjdzie ź nieba praz žyroły dobra sławienstv na ciažkaści i učynki Taho, katory maniŭsia stacca ludziam i narodam radasnaj śviečkaj vyzvaleńnia i zbaŭleńnia.

I voś jak u toj čas na Zbavicielu, instytucyi zbaŭleńnia, chryścijanskaj Ekklezii, zychodziŭ Śviaty Duch, tak i na Jahonych supracoŭnikaŭ, vučniaŭ.Toj samy Śviaty Duch mieŭsia paciešyć, padkrapić i napoŭnić nadziemskaj mocaj, kab stalisia zdolnymi pracavać nad razvićciom Ekklezii i nazirać nad skarbnicaj Božych łaskaŭ.

Dyk Apostoły, atrymaŭšy Śviatoha Ducha, chacia užo nia mieli pasiarod siabie Božaha Kiraŭnika, nie łamali z rozpačy ruk ani apuščali ich biazdziejna, ale jak dziejnyja žaŭniery pajšli na ciažkaści i boj iz pahanskim śvietam i krepkaj dałanioj pačali sieić Božaje ziarno na ćviordyja sercy, vieručy, što ziarno puścić parastki, uzojdzie, vyraście i daść vialiki umałotny kołas, bo Śviaty Duch svajoj łaskaj jaho “padlije i uzrost daść”. Heta ułasna dla ich Śviaty Duch adčyniŭ naŭściaž skarbiec svaich łaskaŭ, im daŭ uładu razdavać ich druhim. Jany, ich nastupniki u Ekklezii vypaŭniali svaje abaviazki i da siahodnia vypaŭniajuć.

Adnak nia usie, chacia paznali canu tych skarbaŭ Śviatoha Ducha, chacieli ź ich čerpać. Svaje vočy, ad niabiesnaha ziańnia samavolna zamykali. Zamykali biezrasudna svaje sercy, pieraškadžajučy, kab pramieńni Śviatoha Ducha nie skasavali šatanskaj ciamnaty. Zamiest ciešycca skarbami Śviatoha Ducha, jany praśledyvali ich razdaŭcaŭ, ciahali pa sudoch, kamienavali.

Ale nia tolki Judejcy upiralisia łaskam Śviatoha Ducha, ale i siahodnia šmat chryścijanaŭ, katolikaŭ nie paddajucca ich abajańniu, ale pieraškadžajuć ich dziejańniu

zarazumieła i stała. Aj, tyja nieščaślivyja, jany hrešać suproć Śviatomu Duchu.

Na žudaść tych hrachoŭ chaču tym adčynić vočy i pakazać:

1. Na ich istotu. 2. Na ich vialikaść. 3. Na darohu naviarnieńnia.

Čamu niekatoryja hrachi nazyvajucca suproć Śviatomu Duchu? —Viedama, što kažny hrech, jak abraza Boha, jość i abrazaj Śviatoha Ducha, dyk i hrachami suproć Śviatoha Ducha. Heta sapraŭdna. Ale hrachi usie tyja nie skiravanyja prosta suproć dziejańnia Božaj łaski, jany u bolšaj častcy vypłyvajuć ź ludzkoj słabaści i nachiłu da złoha. Hrachi, ady tak zvanyja suproć Śviatomu Duchu, zvaročyvajucca suproć upłyvu łaski Śviatoha Ducha. Bo čałaviek razmyślna u ich upadajučy, uporysta upirajecca Śviatomu Duchu. Stul nazova tych hrachoŭ.

A jakija jość hrachi suproć Śviatoha Ducha, abo jaki jość hrech suproć Śviatomu Duchu? "Sumysna zaniadbać pakuty až da śmierci".Heta jość toj hrech suproć Śviatomu Duchu.Kažučy hrech,bo ułasna tolki adzin jość hrech suproć Śviatomu Duchu. Kali vyličyvajem šešć hrachoŭ, to druhija piać jość tolki admienami, stupieniami taho adnaho hrechu.

Vyabrazim sabie, što prad nami biazdonnaja propašć, naježana vostrymi skałami, jakaja źziaje źniščańniem i śmierciaj. Kali spahladajem u propašć, užo strach chapaje za serca! Kalib uvidzieli niejkaha čałavieka, katory kidajecca u hetuju propašć, nia słuchajučy siabroŭ ab utracie žyćcia. Na ščaście, zatrymlivajecca na pieršaj skale nad propaściaj. Ale zamiest čaplacca i leźci uharu, abo čakać pomačy, jon dabraachvotna kidajecca u propašć i raźbity, biaz dušy lažyć u propaści.

Takoj strašnaj propaściaj jość hrech suproć Śviatomu Duchu, a tym šalonym čałaviekam — aputany takim hrecham. Ščaślivy, kali zatrymajecca na vystupajučych skałach. Heta na pieršych stupieniach hetaha hrechu i viernicca na haru, heta značyć da Božaj łaski. Ale biada jamu, biada na uzor pradstaŭlenaha šalenca, skočyvajecca štoraz nižej i nižej, kab upaści biaz žyćcia na dno, kab zyjści biaz pakuty z hetaha śvietu.

II

A jakija žudasnyja hrachi suproć Śviatomu Duchu!

1. Śviaty Duch jość istota najvyžšejšaja, supołistotnaja Bohu Ajcu i Bohu Synu, majučaja tyja samyja zasłuhi vokał ludzkaści, jak i inšyja Asoby u Božastvie.

Bohu Ajcu prypisyvajem našaje stvareńnie, Bohu Synu — našaje adkupieńnie, a Śviatomu Duchu — našaje uśviečańnie. Iz synoŭ marnatraŭnych stajomsia dziaćmi hodnymi zasieści pry stale niabiesnaha Ajca. Nas, vyhnańnikaŭ vitajuć jak miłych paddanych miłaścivaha Karala. Iz sajuźnikaŭ niačyścika možym stacca sajuźnikami Božymi. Usie hetyja cudy u nas spraŭlaje dziejnašć Śviatoha Ducha.

Jak ciopły viasnavy doždžyk ljecca siarebranymi strumieńnia-

mi na šyrokija pala i ažyŭlaje zysochšyja raściny, honiačy ich burnym uzrostam uharu, tak łaska Śviatoha Ducha budzić nas, aśviažaje, padnosić iz biazudziejnaści i pryšpilaje nam załatyja skrydły, na katorych možym vylaźci ź ziamnoha bałota i uzbicca prad Najvyžšaha tron.

O, "vy ćviordaha karku i nieačasanaha serca", adzyvaŭsia da zaćviardzieŭšych hrešnikaŭ, hlańcie, što Śviaty Duch vas budzić, a vy ličycie za lepšaje kačacca u bałocie, nia chočycie paŭstać. Śviaty Duch choča ažyvić vas niabiesnaj rasoj; a vy volicie šatanskuju atrutu. Jon vam padaje uspaniałyja skrydły, a vy ich razryvajecie, topčycie i zakopyvajecie u bałocie vašych ciahaŭ (namientnaściaŭ). Vy majecie hrachi suprać Śviatoha Ducha! O, strašnaja niaŭdziačnaść suprać najlepšaha Daŭcy. Chto-ž zdoleje apisać hetuju vialikuju niaŭdziačnaść?

2. Znaju anielskija try siastry. Daje ich nam Boh na spadarožnicy našym vandravańniam. Imia ich: viera, nadzieja i miłaść. Hetyja try kardynalnyja cnoty — jak na pustyni oazy, u katorych vandroŭniki mohuć supačyvać i nabirać novych siłaŭ, kab dajści da mety. Hetyja try cnoty, to try rečki, katoryja ažyŭlajuć krainu našych myślaŭ i pačućciaŭ, słovaŭ i čynaŭ. Hetyja try rečki, spłyvajučyja u vadnu, nieahornianuju rečku miłaści dy u krainu viečnaha ščaścia. Hetyja try cnoty — takoj mocnaj padvalinaj, na katoraj uznosicca budynina usich cnotaŭ, dasiahajučaja nieba.

A vy nieščasnyja, katoryja ciahnicie ciažar hrachoŭ suprać Śviatoha Ducha, ci-ž nia vidzicie, što heta jość hrachi suprać tym trom anielskim cnotam: viery, nadziei i miłaści! Ci-ž nie spaścierahajecie, što, hrešačy u hetaki sposab, padkopyvajecie fundament cnotaŭ. Praz heta moža razvalicca całaja budynina! Hrešačy u hetaki sposab, padsiakajecie kareńnia toj oazie i zhiniecie u pustyni hrachoŭ i upašleńni. Hrešučy suproć Śviatomu Duchu, zatykajecie žyrało tych troch rečak i, zamiest imi płyści da Boha, astanieciesia na mieli u strašnych mukach i dušy, i cieła, nia daj Boža viečnych.

3. U apoški, Chrystus sam tak vyrazna uskazyvaje na pahrozu tych hrachoŭ, na katoryja ułasnymi vačyma hladzieŭ, bo žyŭ miž faryzejami, nachabna piarečučym Jahonym cudam i navukam. Jakija pahroźlivyja Jahonyja słovy: "Bluźnierstvy suproć Śviatomu Duchu nia buduć adpuščany... Chto-b havaryŭ suproć Śviatomu Duchu, nia budzie jamu adpuščana ani u tym časie, ani u pryšłym".

Chrystusie, jak razumieć Tvaje słovy! Heta-ž Ty pryjšoŭ, kab uziać na siabie usie hrachi; daŭsia prybić da kryža, a hrachi suproć Śviatomu Duchu nia majuć być adpuščany? "Dla Usiemahutnaha Lekara", jak kaža śviaty Augustyn, "niama chvaroby nieŭlačalnaj"... "kali majem takoha adžyviciela, nikomu nia možna upadać u rozpač". Ady, što značać hetyja słovy Zbaviciela? Ci, hre-

šučy suproć Śviatomu Duchu, nia možna zbavicca? Na žal, darahija, nia moža być zbaŭleny, ale tolki dziela taho, što nia choča, bo znajchodzicca u hrachoch i nia choča papravicca.

Praŭda, Boh nas paklikaŭ da žyćcia biaz našaj voli, ale biaz našaj voli zbavić nia moža. Pasłuchaj, što piša Romanski katechizm, tłumačučy słovy Jezusa: "Jość całkom naturalna, chto nia choča i słuchać ab navierniańni, nia moža atrymać adpuščeśńnia. Nia možna vylačyć z chvaroby, kali chvory nia choča pryjmać lekaŭ. Hetak sama majecca iz hrachami, kali chvory na dušy adpichaje ad siabie adziny srodak ratunku, Božuju łasku. Ach, jaki strašny kaniec takich zatvardziełych hrešnikaŭ!

Prad 72-mia hadami, bo u 1892 hodzie, u Francyi pamior Renan, vialiki vorah Ekklezii. Škodny praz svaje dziejańni, ździrajučy z našaha Zbaviciela aureolu božaści. Hety bluźnier piarviej byŭ seminarystym, moh dobra paznać uzniosłyja praŭdy śviatoj viery, a adnak ich bałotam abkidaŭ. Kali blizki byŭ śmierci, sroha zabaraniŭ dostupu śviatara. Jakoje-ž nieapisanaje zaślepieńnie!

III

Ale nia šukajma Renanaŭ, bo i miž našym narodam davoli jość takich. Voś da takich treba zaličyć, katoryja pahardžajuć Chrystusovymi Sakramentami. Ich pycha nie pazvalaje upakorycca, što Chrystus skazaŭ da Apostałaŭ, a praz ich dla nastupnikaŭ episkopaŭ i ich pamocnikaŭ śviataroŭ: "Vaźmiecie Śviatoha Ducha. Kamu adpuścicie hrachi, buduć adpuščany". "Chto pažyvaje majo Cieła, žyć budzie viečna". Ci-ž jany nie zvalivajucca u propaść? Ci-ž nia hrešać suproć Śviatomu Duchu? O, nieščaślivyja, kaža, Zacharyjaš prarok: "Zatykajuć vušy svaje, kab nia čuć, robiać ćviordymi svaje sercy, jak dyjament".

Darahija, nie zatykajcie svaich vušej, a sercy źmiachčajcie serdečnym žalem. Pakul žyviecie, uściaž jašče jość čas da pracy i papravy. Uściaž jašče vam prypaminaje śv. Piśmo: "Naviernieciesia da Mianie, a Ja da vas naviarnusia, kaža Boh. Ady upadać u rozpač nikomu nia možna, ale staracca papravić i ścierahčysia zaślapieńnia. Nie rozpačaj ab łascy abo miłaserdziu Božym. Nie hrašy zuchvała u nadziei Božaha miłaserdzia. Nie sapraciŭlajsia uznanaj chryścijanskaj praŭdzie. Nie zazdruj druhim łaski Božaj. Nia budź napierakor zbaviennym natchnieńniam zaćviardziełaha serca. A napeŭna pakuty nie zaniedbaješ až da śmierci.

"O, Śviaty Duchu, Ty u postaci ahnistych jazykoŭ zyjšoŭ na Božych vučniaŭ,vypali niabieskim ahniom iz našych sercaŭ pryviazańnie da strašnych hrachoŭ suproć Ciabie, a razpali u ich starannaść da pakuty, zapali haračaść u pašyrańni Božaha Karaleŭstva, miłaść cnotaŭ, vytrymańnie u dobrym da kanca.

X. N. C.

MALITVA

K Tabie, o Boža, siońnia molimsia...
My biednyja syny i dočki!
Dušoju ščyra my uznosimsia!
Nat' dzietki našy ŭznosiać vočki
* * *
Svaje niavinnyja k Tabie uvyś!
Dy ŭsie ščyra-ščyra prosim
Ciabie, o Boža, nas padniać uzvyš
K svabodzie, što my ŭ sercach
nosim,
* * *
Kali nas achinaje Božy Duch
Časami ŭ dzień śviaty niadzielny
Ŭ carkvie śviatoj, kali chto jość
tut hłuch
K žyćcia turbotam i nienadzielny
* * *
Zusim jon addajecca pačućciom
Niabiesna tajemniča volnym —
I choča raspalić lubvi ahniom
Ŭsie puty,kab užo być svabodnym...
* * *
O Boža miły, Ty natchni nas usich
Tvaich to Ducham Asabistym,
Kab my žadali ŭ Tajnach ŭściaž
Tvaich
Hareć ahniom śviata-ahnistym
* * *
Lubvi da svabody šmat — śviatoj
Najpierš u dumkach — sercach
našych,
Kab tam być volnym ad siły złoj...
Ad pošaściej u nas usialakich!
* * *
O Boža miły, pamažy Ty nam
Padniacca k vysiam
padniabiesnym —
Tudy, dzie — kaža Zbaŭca śvietu
Sam —
Nichto nia jość užo padjaremnym...
* * *

Chto, ŭsiaku pošaść ŭžo adkinuŭšy,
Idzie za Mnoju, kryž niasie svoj,
Jak naśladoŭnik Moj ad ŭsiej dušy,
Ŭ jakim žyvie mahutny Duch Moj!
* * *
Jon nosić Carstva Božaje ŭ sabie...
I šyryć heta vaładarstva
Pamiž druhich ludziej, jak ad
Mianie,
Daje jon suprać zła LAKARSTVA!
* * *
O Boža miły, daj nam dobra znać,
Što treba być uściaž śviatymi,
Kali my chočam z pośpiecham
padniać
Štandar svabody pierad tymi,
* * *
Što topčuć ŭsio śviatoje na ziamli
Biazbožnymi nahami ŭsiudy...
A rozumam j dušoj usio praklali...
A k voli-ž kličuć hety Judy!
* * *
O Boža, daj nam dobra zrazumieć,
Što biaz Ciabie niama svabody...
Šta hetak tolki ŭ piekła lud
pamknieć...
Ŭniavolu viečnu ŭsie narody!
* * *
Oj, ščyra prosim, molim my
Ciabie,
O Boža dobry, dać nam łasku
Nasić štandar svabody u Tabie
Praŭdziva, nie ŭbraŭšyś ŭ masku!
* * *
O Boža miłaserny, Ty stvary
Iz nas narod šmat-chryścijanski,
Kab my byli ŭsie poŭnyja lubvi,
Što niščyć puty j śviet pahanski!

* * *

Chaj staniecca, o Boža, naš narod
Vialikim chryścijanskim ludam!
Chaj jon idzie ŭ vialiki toj pachod,
Ŭ jakim luboŭju, byccam cudam,

* * *

Zvyciažvajuć narody całyja,
Biez usiakaha ŭ rukach aružža —
Jany ŭ pachodzie hetkim śmiełyja,
Bo Sam Chrystos ich SIŁA — DUŽA!

* * *

Nam treba pierš zvyciažyć svoj narod,
Jaki zajšoŭ užo daloka
U puciaviny ciemry dy niazhod...
I błudzić, jak ślapy kaleka!

* * *

O Boža, zapali ahniom lubovi
Da chryścijanskaj dušy našy!
Śviatłom dy Sollu hetaj tut ziamli
Niachaj-ža buduć Biełarusy!

A. Joan Tarasevič

PRAŬDZIVAŚĆ KATALICKAJ EKKLEZII

"I ja tabie kažu, što ty jość Piotr (skała), i na hetaj skale zbuduju ekkleziju maju i bramy piekła nie pieramohuć jaje. I tabie dam klučy vaładarstva niabiesnaha i što tolki źviažaš na ziamli, budzie źviazana i u niebie, a što raźviažaš na ziamli, budzie raźviazana i u niebie" (Mat. 16, 18-19).

Śviaty Piotra najvyšejšym pastyram. "Pasi baranki maje" (Joan 21, 15) ; "Pasi jahniata maje" (Joan 21, 16) ; "Pasi aviečki maje" (Joan 21, 19).

"Maju Ja i inšych aviečak, nia z hetaj aŭčarni, i tyja treba mnie pryvieści, kab i jany pačuli hołas Moj. I staniecca adna aŭčarnia i adzin pastyr" (Joan 10, 16).

Najnaviejšaje Abjaŭleńnie

(Praciah)

Paŭstajuć kala jaje sumniavańni. Jozefa parušana da hłybini i sama siabie pytajecca, ci nia jość tolki iluzornaść, jak i druhija dumajuć?

Dy i šatan davoli časta padsoŭvaŭ jej hetu dumku, a jana adkidała, jak spakusu, kab astacca viernaj tamu, što uvažaje za Božuju volu. Dzie ady praŭda? Adnačasna mučyć mianie myśl, što heta daroha, jakoj nia šukała, ani chacieła, moža paškodzić na paklikańniu. Instynktoŭna pačuła ahidu da nadzvyčajnych rečaŭ, smaha pakornaha i ukrytaha zakonnaha žyćcia pabolšyvaje jaje tryvohu. Pryzvyčajena da najščyrejšaj achviary ź siabie i dazrełaja ducham viery i pasłuchmianaści, Jozefa nia znaje chistańnia. Nie dazvalajučy sabie na razumavańnie, ani na pałavičnaść, uschodzić na tuju ciomnuju ściežku, dzie, jak śviedčać jaje zapiski, maje tolki pieraciarpieć.

"U čvartak, dnia 2 vieraśnia — piša — uvidzieła u časie razmyšlańnia tuju samuju charošuju asobu. jak daŭniej z Sercam. Zapytała mianie dva razy, ci Jaje miłuju. Z pasłušenstva nie adkazała, chacia mnie heta šmat kaštavała, bo mima majej voli cełaja maja duša vyryvałasia da jaje".

Paśla 3-ch dnioŭ — dnia 5-ha vieraśnia — Jozefa była u sali navicyjatu. "Kali nahła — kaža — uvidzieła vialikuju jasnaść, pasiarod katoraj pajaviłasia taja samaja asoba, jak zaŭsiody, z Sercam pałajučym. Tak pierastrašyłasia, što uciakła da celi našaj dobra słaŭlenaj Matki. Pracirała sabie vočy śvienčanaj vadoj i usia skrapiłasia joj, ale vidžańnie nia źnikła". "Čaho baišsia?" — skazaŭ mnie jaho hołas. "Ci-ž nia viedaješ, što tut jošć miesca tvajho supačynku?" Niekalki prajšło chvilinaŭ, paśla dadaŭ: "Nie zabyvajsia, što chaču, kab była žertvaj Majej miłaści". "I usio źniknuła".

Proba pradoŭžyvajecca. Jozefa upirajecca i nie adkazyvaje. Časam nia moža vytryvać, tak mocna dziejničała pacichu i niabieskaj radaści, a najbolej supakoju, jaki jaje achapaje. "Pryjdzi — kaža hołas — uvajdzi siudy... zahubisia u hetaj propaści". U sieradu, dnia 8-ha vieraśnia viečaram, maliłasia u celi śviatoj Magdaleny Sofii, kali nahła toje pyłajučaje Serca źjaviłasia pierad joj jak małanka. Adnačasna pačuła: "Što vybiraješ? Tvaju volu ci Maju?" "Zrazumieła — piša — što byŭ adkaz na maju malitvu, u katoraj prasiłą Pana Jezusa, kab być dobraj zakońnicaj, zusim Jaho miłaści addanaj, kab u žyćciu supolnym, na zvyčajnaj darozie,bo bajusia, što usie rečy buduć pieraškodaj u maim paklikańni. Nastupnaha dnia 9-ha vieraśnia, padčas śv. Imšy, Jozefa iznoŭ vidzieła Taho, ab katorym da hetaha času nie sumnievałasia. Adnej rukoj padtrymlivaŭ Svajo Serca, druhoj padavaŭ jej kielich: "Pačuŭ tvajo umaleńnie, — znaju tvajo žadańnie, ale nie mahu ich vypaŭnić. Patrabuju ciabie dla uspakajeńnia Majej miłaści. Vaźmi hetuju kroŭ, pachodziačuju z Majho Serca. Jana jošć žyrałom miłaści. Nia bojsia i nie apuščaj Mianie. Lublu prabyvać u tabie, kali stolki dušaŭ uciakaje zdaloka ad Mianie.

Jozefa probuje vytryvać u maŭčańni. "Ale — piša — nie mahła

zabycca tej myśli: Boža moj, kab viedała čaho daśviadčyvaju, nia pryjšła-b siudy! Hetaja myśl mianie mučyć, bo mnie zdajecca, što ničoha padobnaha mnie nia stałasia-b, kali-b ja astałasia u śviecie i z kažnym dniom uzrastała maja tryvoha. Viarnułasia-b, kali-b Boh nie paciahnuŭ da Siabie. Adnak čujusia źviazanaj niečym nia vyjaśnienym i pavoli uściaž uzrastaje miłaść u majej dušy. Dziela taho uściaž umalaju Jezusovaje Serca, kab mianie astaviła na zvyčajnaj darozie. Heta značyć, biaz nijakich nadzvyčajnaściaŭ, navat biaz nijakich paciechaŭ, kali choča, kab ja była viernaj u małych rečach i miłavała biez ahranačańnia toje Najśviaciejšaje Serca".

Toje Serca ukazyvajecca jej jašče čaściej i u čvartak 16-ha vieraśnia jej paŭtaryła: "Kab zadavolić stolki miłaści, treba, kab šukała Mnie dušaŭ. Znojdzieš ich. Budzieš mieć šmat upakoreńniaŭ dla pieraniasieńniaŭ. Ale nia bojsia: ty jość u Maim Sercy!

Pasiarod tych niapeŭnaściaŭ Jozefa starajecca začynić vočy na toje źjavišča, ale nia moža zahłušyć u sabie patreby miłavańnia Boha, jakoje z kažnym dniom uzrastaje.

"Paŭtaryć Jamu maju miłaść — piša — heta adzinaja reč, katoraja spraŭlaje mnie palohku i adryvaje ad ziamli".

Daŭniej čuła žyvuju serdečnaść da majej radziny i da šmatlikich asobaŭ... Ich zaŭsiody lublu, ale ciapier inakš. Myślu, što ništo nia moža zapoŭnić majho serca. I časta biazviedna paŭtaraju hetyja słovy: Moj Boža, miłuju Ciabie". Hetaha mnie chapaje i pamahaje u vykanańni rečaŭ. Inakš,katorych nie zmahła-b vypaŭnić. Časta razprošanaja pry pracy, kali mahła, jak małanka, ukazyvajecca prada mnoju toje Serca i razpalaje miłaściaj".

U časie, kali takaja kryžavaja proba uzmahajecca, a bojaźń Jozefy uzrastaje, jana zaŭsiody zastajecca viernaj nakazam pasłuchmianaści. Pavoli i kiraŭnički štoraz bolej i štoraz vyraźniej vidziać, jaki Duch jaje viadzie; Jezus, adryvajučy jaje ad rečaŭ stvoranych, štoraz macniej viaža iz Saboj.

U piatnicu 17-ha vieraśnia, u časie śviatoj Imšy, Pan Jezus iznoŭ jej ukazaŭsia. Tvar mieŭ smutnuju, ruki źviazanyja, na hałavie ciarninavuju karonu, Serca haručaje, jak zaŭsiody. Padaŭ jej kryž, katoraha spačatku nie spaścierahła, i skazaŭ: "Voś kryž, katory ja tabie daju, ci adkažešsia ad jaho?" "Pieracierplivaju praŭdzivuju muku, nie mahu adkazać — piša Jozefa — bo maja duša mimavolna uzryvajecca da Jaho. Palić mianie smaha miłaści, a niapeŭnaść, ci heta Jon, napaŭniaje mianie smutkam. Umalaju Jaho, kab usio heta na zaŭsiody źniknuła". Ale Pan Jezus iznoŭ varočajecca. U časie razmyšlańnia u niadzielu 19-ha vieraśnia, zastanaŭlajusia nad hetym, što maju rabić, kab bolej Jaho miłavać. Bo nie mahu dumać ab niečym inšym. Nahła uhledziła Jaho. Serca Jaho pałyniała, jak

pažar... toje serca — kaža u inšym miejscy — katoraje daje mnie supakoj i robić mianie zdolnaj da ciarpieńniaŭ".

(Budzie dalej)

Damonholskaja Ruś i Roma

(Pavodle Kniazia A. M. Vołkonskaha)

Ćvierdžańnie, što Rossija zaŭsiody była pravasłaŭnaja, u ciapierašnim sensie hetaha słova, histaryčnaja niapraŭda. Dakładna dać čas ciapierašniaha pravosłavija niemahčyma, kali nia ustavić u jaho słoŭ: "...i otricajuščeje piervienstvo Rimskaho prestoła". Ruś da XII - XIII stahodździa hetaha pieršynstva nie adkidała. Letapisnaja lehienda ab chryščeńni śv. Vładimira, ab katorym nas u škołach stahodździami navučali, jaŭna uziataja i nieadukavanaja paźniejšaja greckaja ustaŭka.

Jana nievuckaja, bo skazana, što Vładimir pasłaŭ u 988 h. "k Foteju patriarchu" i "vzia ot nieho piervoho mitrapolita Kijevu i vsieja Russkoj ziemli". Fotij pamior blizu całym stahodździem raniej (891); Izraelcy kažuć kniaziu Vładimiru, što ich ziamla "predana byvša christjanom"; tady jak kryžanoscy zaniali Jerozolimu tolki u 1099 hodzie; "episkop Korsunski z popy caricyny" učat kniazia Vładimira, što "Syn podobiensuščen Otcu"; aŭtar ustaŭki, vidavočna, byŭ z pahladaŭ aryjanskich.

Zamieści śladoŭ učaścia Romy u chryščeńni Rusi usio-ž poŭnaściaj nie udałosia. Razryŭ Konstantynopola z Romaj nie narušyŭ adnosinaŭ Rusi z Romaj. Paśla hetak nazyvanaha "razdielenije cerkviej" hetyja suadnosiny byli blizu kala 2-ch stahodździaŭ.

Voś niekatoryja fakty, katoryja paśviadčajuć ab suadnosinach damanholskaj Rusi iz Zachodniaj Ekklezijaj.

"Pierad hodam da chryščeńnia Rusi, u 989 h. da kniazia Vładimira u Chersonies "pridoša pasły iz Ryma od papy i moščy śviatych priniesoša"; u 991 h. prybyło druhoje pasolstva u Kijev; spatkali jaho "s luboviju i čestju"; u tymža hodzie kniaź Vładimir pasyłaje pasła da Papy; viarnuŭsia u 994.; u 1000 h. prybyli pasły ad papy; u 1001 h. Vładimir pasyłaje pasolstva. Hetyja daty nia uziatyja z legiendy ab "kreščenii Rusi; Hladzi P.S.R.L. t. IX,bač. 64,65,68.

Naviejšyja danyja ab adnosinach Rusi z Romaj za hety perysjad hladzi u pošuki H. A. Baumhartena. "St. Vladimir et la Conversion de la Rusie, Orientalia Christ., No 80,Sept. 1932,bał.136.

U 961 h.: U pasolstvie imp. Ottona 1-ha da kn. Olgi prybyŭ konsekravany u episkopy niamiecki zakońnik Adalbert, łacinskaha abradu, z klaštaru śv. Maximina, blizka Tryra; pahanskija słavianie zmusili jaho ź Kijeva uciakać u Niamieččynu (962 h.).

U 977 h.: "Pridoša posły k Ja-

ropołku iz Rima od papy" (Benediktus VII). Heta viestka zachavałasia tolki u Nikonavskaj letopisi, što akademik Hołubinski vyjaśniŭ "żełanijem avtorov (bolšynstva letopisiej) izhładit iz pamiati našaj istorii o snošenijach z papami"... ("Ist. Rus. C." t.I. 1, str. 222, M. 1901).

Cerkovnyja kodexy, prypisyvanyja św. Władimiru i Jarosławu I i viadomyja pad nazovam "Nemokanona", paśla dachodžańnia K. Fitzler'a (Zwei Abhandlungen ueber Altrussisches Recht", Berlin, 1923) akazyvajucca zbor artykułaŭ niamieckaha prava; nazoŭ vizantyjski prysabiečany. Treba tłumačyć, što u paźniejšych stahodździach.

Ruskaja carkva u pačatku svajho istnavańnia až da 1274 h., padobna romskaj, nie pryznavała fotyjskich saboraŭ (861, 867 i 879), a Trulski sabor (692) nia ličyła za vsielenskij. Heta vidać z taho, što u daŭniejšaj Rusi byli raspaŭsiudžany spisy Kormčaj knihi, u tak nazyvanaj "bołharskaj" redakcyi (prypisyvanaj św. Medodyju); jany pravaŭ, nazvanych saboraŭ nia majuć. (Bar. Rozenkamnt, "Obozrenije Kormčaj knihi v istoričeskom vidzie, M. 1829, str. 121 i 129; M. Horcakov "Kormčaja Kniha v Enc. Sl. 1895, t.XXXI, str. 292; hetak-ža "Cerkovnoje pravo" str. 47).

Taksama i "Sintahma XIV titulon", razpaŭsiudžany byŭ u Rusi prad fotijeŭskaj redakcyjaj; u jej niama pravoŭ hetych saboraŭ (Horčakov, Kormč. Kniha, tamža, str. 293; jaho "Cerkovn. pravo", str. 47).

U 1274 h. mitrapolit kijevski, grek Kirill II, na Władimiravskim sabory zaprapanavaŭ ruskim episkopom u kiraŭnictvo carkoŭnaj administracyi serbski pierakład (XIII-ha stahodździa) fotajevy Nomokanon. Možna ličyć, što z hetaha hodu ruskaje carkoŭnaje kiraŭnictva pačało aficyjalna adkidać hałoŭnictva papy.

U 1021 h.: jošć paśviedčańnie (Hl. Baumgarten, "Chronologie eccles. des terres russes du X-e au XIII-e s.), što Jarosłav 1-šy prasiŭ u papy Benedikta VIII archiepiskopa i što apošni byŭ vyhnany grekami ź Kijeva. (P.Vardiere, "Orig. cath, de l'EGlise Russ jusqu'au XII-e s.).

U 1048 h. pry kniažańni Anny Jarasłaŭny ad Henrika Francuskaha pryjechało u Kijeŭ pasolstvo, z katorym było niekalki episkopaŭ łacińnikaŭ; jana vybudavała u Senlis łacinskuju śviatyniu.

U 1049 h. uspaminajecca ab śviatyni pry vulicy "Piskupli" u Noŭharadzie; značyć, u Noŭharadzie žyli łacinskija episkopy.

U 1051 Jarosłaŭ I zryvaje z Vizantyjaj. Kijeŭskim mitrapolitam pastaŭleny — biaz učaścia konstantynopalskaha patryjarchi — ruskaha.

Dzielataho akt adłučeńnia ad katalickaj Ekklezii papam Michaelem Kerullarija na Ruskuju Ekkleziju nie raspaŭsiudžvajecca.

U 1054 h. legaty papy, pa adłučeńni Kerularyja, varočajučysia u Romu, byli u Kijevie z pašanaj

spatkanyja.

U 1075 h. Kniaź Jaropołk Oziasłavič, budučy u Romie, prapanavaŭ svaje ziemli u leńnie św. Prestołu.

U 1089 h. u Kiev da mitrapalita Joanna prybyło pasolstva ad antypapy; spadkajemca Joanna, ruski mitrapalit Efrem pasyłaje u Romu Feodora Greka.

U 1091 h. Feodor Grek pryvioz u Kijev u padarku ad papy relikviju.

U 1106 h. "Prybyŭ u Vialiki Noŭhorod z Romy prepadobny ajciec Antoni, pražyŭ 40 hadoŭ i vybudavaŭ tam (1117 — 1122 h.) śviatyniu.

U 1135 h. Rojnid (Trojent) buduje u Noŭhorodzie śviatyniu (Druhaja śviatynia tam była vybudavana u 1207 h. čužyncami).

U 1147 h. byŭ pastaŭleny na kijeŭskaha mitrapolita Klim. Jon byŭ dobra śłaŭleny relikvijami św. Klementa (kab nie zvaročavaŭsia za jurysdykcyjaj da konstantynopolskaha patryjarcha.

U 1149 h. karol vuharski i polskija kniazi staralisia pahadzić Juryja suzdalskaha z Viečasłavam, daručajuć im skazać: "a my eśmy po Bohie usie krestianie adnabratija sobie".

U 1152 h. Vładimir Halicki całuje kryž św. Stefana Uhorskaha.

U 1152 h. vybudavanaja polskaja śviatynia.

U 1167 h. u Kijev "priidoša posły ot Rimskaha papy". Niekatoryja dadzienyja letopisiej z 1145 da 1170 h. padajuć pryčyny pryjezdu. Zmahańnie Juryja 1-ha i Andreja Bohalubskaha suproć vialikich Kijevskich kniazioŭ. Pryčyny zmahańniaŭ byli relihijnyja. Ab hetym historyki zamaŭčali.

U 1180 h. kniaź Roman Rostisłavič (pam. 1180 h.) u Smalensku u škołach mieŭ vučycielaŭ "grekaŭ i łacińnikaŭ", (śviedčyć Tatiščev).

U XI i XII st. u siemjach Jarosłava I-ha i Vładimira Monamacha było da 30-ci histaryčna ustanoŭlenych žanimstvaŭ ruskich z zachodnimi katalikami.

U 1204 h. letapiś ukazyvaje, što papa zabaraniŭ kryžanoscam zabirać Konstantynopol i rujnavać greckuju imperyju. (Heta praŭda. Majucca ab hetym listy papy Innocentia III; Venecyjancy byli im zasuspendavanyja za zaniaćcie Zary. Pośle daravana pad varunkam nie zabirańnia Konstantynopola. Jany nie pasłuchali, dyk iznoŭ byli zasuspendavanyja. (Hl. Ml. t. 214, 1178 i t. 215, 103, 262 i dr.).

U 1227 h. papa Honorius III pasyłaje hramatu "Universis Regibus Russiae" u tym liku i paŭnočnym kniaziom.

Z 1231 h. majecca hramata papy Gregoria IX-ha v. kn. Heorhiju Vsievołodoviču Vładimirskamu (na Klazmie).

U 1233 h. u Kijevie žyli dominikancy; mahčyma, łacinskich duchoŭnikaŭ było šmat, bo papa Gregorius IX davaŭ im specyjalnaje prava na adpuščeńnie hrachoŭ. Pry hetym prypaminaŭ ab daravańni hrachoŭ suproć duchoŭnikaŭ. Uva usim nasialeńni było i nie katolikaŭ, — u dakumencie

kaža, što Rutheni vorahi katolikam.

U 1246 h. papa prymaje Daniłu Halickaha pad apiakunstva śv. Prestułu.

U 1248 h. papa Innocentius piša kniaziu Alexandru Nieŭskamu pryvitańnie ab tym, što jon "vielmi nabožna prasiŭ pryłučeńnia "da hłavy sej (da Romanskaj) Ekklezii, jak člen, z istotnaj pakornaści i pastanaviŭ u znak toj pakornaści vybudavać u mieście Pskovie łacinski sabor"; papa pasyłaje jamu svajho legata. (Theiner, "Vetera monumenta Poloniae ac Lithuaniae, vol. 1, No.36, p. 48". Hety dakument biassprečny i pieršakryničnik i dzielataho zasłuhoŭvaje na bolšaje davierańnie ab suprać-katalickaści Alexandra Nieŭskaha).

U 1249 h. kn. Vasilko Romanovič Władimiro-Vołynski prasiŭ papu pryznać za praŭnaje jahonaje žanimstva z kniazičaj Dubrovnaj Jurjevnoj Suzdalskaj, katoraja była ź im u treciaj strečy; zaćvierdžany adkaz papy znajchodzicca u Vatykanskim archivie (Reg.Vat. XXI,No.419, fol.490 v.).

Akadamik Sobolevski vydaŭ u 1905 h. dakument (Drevniaja pieradziełka načalnoj letopisi). Viedaŭ jakaja była meta. Taksama i Hołubinski. Vielmi cikavy artykuł "Roma i Ruś... (X-XIII st.)" napisaŭ prof. bar. Taybe končačy zapytańniem: "Ci nia jość čas abjektyŭna, spakojna pierahladzieć uroki historyi i prypomnić relihijnyja vytoki staražytnaj damonholskoj Rusi?"

Z HISTORYI KATALICKAJ EKKLEZII

(Praciah)

c. Niejki romanski aŭtar rabiŭ uspaminak ab Zbavicielu i Jahonaj dziejnaści: Pline (Ep. X,97), Tacit (Tacite Annal XV, 44) i miž imi niejki Soetone (Claud 25), Lamprydius (Vit. Alex. Sev. 29, 43). Ale ni adzin ź ich nia pisaŭ, a niejki vorah chryścijanizmu.

d. Nia možna skazać ab sławutym piśmieńniku Jozefu Flaviju. Usie "Codices", z vyniatkam adnaho tłumačeńnia hebrajskaha. Jozef apisaŭ ab Chrystusie, uspaminaje ab Joanie Chryścicielu, Jakobie i ab Chrystusie. Styl uva usich padarožžach zhodny z Jozefam. Jon apisyvaje nie jak chryścijanin, ale vykazyvaje svoj sentyment pryjazny, ale dadatak dapisany chryścijaninam z III-ha vieku.

e. Usie apokryfy jość ovacy vybujałaj vyabraźni i źmiešanyja praŭdu z fikcyjaj. Ź ich važniejšyja: Evangielle Św. Thomaša, Nikadema, Proevangielle Jakuba, knižka Joana ab śmierci Maryi, Historyja ab Jozefie, dziciačaści Jezusa, 2 knižki ab narodžańniu Maryi. Cikavyja, jak śviadčańniu i ducha epoki, kali napisany.

2. *Załožańnie i pieršaje pašyreńnie Ekklezii* (Kaścioła).

1. Zakładčykam Ekklezii jość Jezus Chrystus. Biaz sumnivu nia

znosiŭ Mojžešavaha prava, ahałašaŭ navuku u Palestynie, ale Jaho Evangielle pavinna ahałašyvacca usim narodam. Małaja hramadka, jakoj akružyŭsia u Palestynie, pavinna zachoŭvać adzinstva i abymać usiu ziamlu. U zhodzie z Piotram, ź im, i z druhimi Apostołami, u patrojnaj uładzie: kiravać i uśviačyvać dušy, a na viernikaŭ nakłaŭ abaviazak słuchać. Heta ułada maje prava papraŭlać narody praz usie viaki; jana jość istotaj Ekklezii.

Jezus daŭ Apostołam uładu, kali kazaŭ: "dadziena Mnie usiakaja ułada na niebie i na ziamli. Dyk idzicie, navučajcie usie narody, chryściačy ich u imia Ajca, i Syna, i Śviatoha Ducha, navučajučy ich vypaŭniać usio, što Ja skazaŭ vam; i voś Ja z vami usie dni da skančeńnia śvietu" (Mat. 28, 18-20). Uładu kiravać Ekklezijaj pryrok u časach svajho navučańnia. "I dam tabie klučy Uładarstva Niabiesnaha; i što źviažaš na ziamli, toje budzie źviazana na niebie" „Mat. 16, 19). Paćvierdziŭ heta paśla z Umieršych paŭstańnia pry voziery Tiberyjackim. "Kali-ž jany paśniedali, Jezus kaža Symonu Piotru: "Symonie Jonin, ci lubiš ty Mianie bolej, čym jany? Piotr kaža Jamu: "tak, Navučycielu! Ty viedaješ, što ja Ciabie lublu". Jezus kaža jamu: "pasi baranki Maje". Dy iznoŭ skazaŭ jamu: "Symonie Jonaŭ, ci ty lubiš Mianie?" Tak Navučycielu, Ty viedaješ, što ja lublu Ciabie". Kaža jamu: "Pasi jahniata Maje". I skazaŭ jamu trejci raz: "Symon Piotr, ci ty lubiš Mianie?" Zažuryŭsia Piotr, što spytaŭ jaho trejci raz: "Ci ty lubiš Mianie?" i skazaŭ Jamu: "Panie, Ty-ž usio viedaješ, Ty znaješ, što ja Ciabie lublu". Skazaŭ jamu: "Pasi aviečki Maje" (Joan 21,15-17). Uładu prymać novych u Ekkleziju i uśviačyvać ich daŭ, kali ustanaviŭ siem Sakramentaŭ. Heta čaścieva pierad śmierciaj, a čaścieva paśla z Umieršych Paŭstańnia.

Iz papiaredniaha vidzim, što założana Ekklezija pierad Zysłańniem Śviatoha Ducha. Niekatoryja kažuć, što narodžańnie Ekklezii u dzień Zysłańnia Śviatoha Ducha. Dzień Zysłańnia Śviatoha Ducha byŭ pačatkam dziejańnia Ekklezii.

2. *Hmina Jeruzalimskaja.* — U dniu u Nieba Uśeścia Jezusa Chrystusa, Ekklezija naličyvała kala 600 asobaŭ. Abjednanych u Jeruzalimie z Maryjaj, Matkaj Jezusa, kala 120, jakija pryhataŭlalisia da dnia Zysłańnia Śviatoha Ducha. Tady śv. Piotr pastaviŭ prapanovu vybrać adnaho na miejsca Judaša. Uzyvaŭ Śviatoha Ducha i praz dobra słavieńnia miž dvumia kandydatami Jozefan Barsabasam i Mattejam. Los paŭ na Matteja i jon byŭ zaličany u dvanastku". I, jak končyŭsia dzień 50-ty, usie byli adnačasna razam. I źniačeŭku pačuŭsia huk ź nieba, byccam ad nalacieŭšaha bujnaha vietru, dy napoŭniŭ uvieś dom, dzie jany siadzieli. I pakazalisia im padzielanyja jazyki, byccam ahniavyja, dy pasieli na kažnym iź ich. I napoŭnilisia usie Śviatym

Ducham, dy pačali hutaryć inšymi movami, tak, jak Śviaty Duch daŭ im pramaŭlać" (Dziej. śv. Ap. 2, 1-4). Sabrałasia 3,000 ludziej, da katorych prahavaryŭ Piotr: "Mužy Judejskija i usie žychary Jeruzalimskija, niachaj budzie vam heta viedama, i vysłuchajcie słoŭ maich. Bo jany nie pjanyja, jak dumajecie: jašče-ž treciaja hadzina dnia. A jość toje, što skazana praz praroka Joela: "I budzie u apošnija dni, kaža Boh: Vylju Ducha Majho na kožnaje cieła; i buduć praročyć syny vašyja i dočki vašyja; i junaki vašyja buduć vidzieć źjavy, i starejšym vašym buduć śnicca sny; i na niavolnikaŭ Maich vylju u dni hetyja Ducha Majho, i buduć praročyć" (Dz. śv. Ap. 2, 14-17). 3,000 z roznych staronkaŭ chryściacca i razšyrajuć navuku Chrystusovu u svaich staronach.

U Jeruzalimie kazańnia i cudy dziejanyja praz Apostołaŭ, jak praz Piotru ulečańnie biaznohaha ad urodžańnia pry dźviarach śviatyni, zrabiła vialikaje uražańnie na ludziej i padvyžšyŭ lik chryścijanaŭ da 5,000. Ekklezija utrymlivałasia navukami Apostołaŭ, łamańniem chleba i malitvami, žyvučy u dobraj hramadzie. Taksama, kali Safir i Ananija manili prad śv. Piotram, što da cany, pradadzienaj ziamli i zastali pakaranyja nahłaj śmierciaj, strach napaŭ na viernikaŭ i staralisia žyć najprykładniej.

Supolnata pabolšyvałasia štodzień. Raślina chryścijanizmu uzrastała, bo dobra apiekavalisia udovami i sirotami. Apostoły vybrali pamocnikaŭ, u liku 7-ch, poŭnych Śviatoha Ducha, i im daručyli absłuhoŭvać biednych u agapach. Heta było ustanoŭleńnie dyjakanatu. Apostoły ułažyli usie siły da ahałašeńnia Evangiella i pašyrańnia Božaha kultu.

3. U pieršych časach, vialikaja judejskaja Rada nie zabaraniała navučać vučniam. Ale heta nia tryvała doŭha. Jezus pradskazaŭ: "Kali Mianie pieraśledavali, buduć i vas pieraśledavać" (Joan 15,20). Paśla uzdaraŭleńnia kaleki z urodu pry dźviarach śviatyni, kali Piotr navučaŭ, što Jezus jość śviaty, Spraviadlivy, Pravadyr žyćcia i kazaŭ, što zrabili vialiki prastupak, kryžujučy, byŭ z Joanam pazvany prad vialikuju Radu i atrymali nakaz bolej nie navučać. Niezadoŭha pośle Apostoły byli pasadžanyja u viaźnicu. Jany byli praz Anioła unačy zvolnienyja i nazaŭtra iznoŭ Piotr navučaŭ pierad śviatyniaj. Pierad najvyžšaj Radaj, Piotr u imieniu usich śviedčyŭ: "Bolej treba słuchać Boha, čym ludziej" (Dz. śv. Ap. 5,29). Gamaliel, vučyciel zakonu, pavažany usim narodam, zahadaŭ na časinu vyvieści Apostołaŭ i hetak vybaviŭ ich ad śmierci, kažučy: "Pakińcie hetych ludziej i dajcie im volu; bo, kali ad ludziej rada hetaja ci dziela hetaje, dyk zmarnieje, a, kali ad Boha, dyk nia zdolejecie źniščyć jaje, dyj kab sami nia stalisia zmaharami proci Boha. Jany pasłuchali jaho i, paklikaŭšy Apostołaŭ, pabiŭšy, zahadali nie havaryć ab imiani Jezusa,

dy zvolnili ich. Tyja-ž pajšli ad abličča synedryonavaha, radyja, što stalisia hodnymi źnievažańnia za imia Jezusavaje, dy kažny dzień u śviatyni i doma nia kidali navučać i abviaščać pra Jezusa Chrystusa" (Dz. Apost. 5,38-42).

Dyjakan Stefan naviarnuŭ praz navučańnie i cudy "šmatlikich śviataroŭ". Jaho ukamienavali. Heta było hasłam da prašledavańnia chryścijanaŭ. Chryścijanie razsypalisia pa Judei, Samaryi, Finicyi, Cypru i Syryi. Apostoły prabyvali u Jeruzalimie. Filip šmat achryściŭ u Samaryi; paśla Piotr i Joan uskładali na ich ruki, kab i jany atrymali Śviatoha Ducha. Simon Magik chacieŭ za hrošy kupić Apostolskuju uładu. Byŭ praz Boha pakarany. Hety hrech Simona nosić nazovu "śviatakupstva". U 42 hodzie nanova raspačałosia prašledavańnie. Herad Agripa, naznačany karalom Judei i Samaryi praz imperatara Klaŭdia, addaŭ chryścijanaŭ pad sudy judejskich śviataroŭ. Jakob Bolšy byŭ zamučany. Praz samoha Heroda byŭ pasadžany u viaźnicu u časie Paschi; viernyja malilisia za jaho i byŭ praz Anioła uvolnieny. Jakob Mienšy kiravaŭ Jeruzalimskaj hminaj. Mieŭ pašanu u Judejcaŭ dla svajej vialikaj śviataści; paźniej, miž 60 i 70 hadoch byŭ skinuty z dachu śviatyni. Judejcy ahałasili chryścijanam śmierć. Šmat chryścijanaŭ pakinuli Jeruzalim i asialilisia u Jordanii.

(Dalej budzie)

Apošniaje pažadańnie umirajučaj matki

Arcykniažnia virtemberska Margarita Zofija, prad samaj śmierciaj, skazała: "Moj synok — adnaho ciabie prašu, vytryvaj u śviatoj katalickaj viery" (Chor. Maryi, lač. 111, 1930 h.).

* * *

ZA VIALIKODNYJA PAŽAdańni dziakuju: S-ni Annie i S-ru Arnoldu Akanovicham, S-ru F. Jabłonskamu, S-vu S. Yankoŭskim, S-ni J. Kachanoŭskaj, S-vu H. F. Kušalam, S-ru S. Miadoŭskamu, S-vu Najdziukovym, S-ni Opolinskaj i Ddzieciam, S-ni T. Marcinkievič, S-vu T. H. Pałaniev ičam, S-vu Pienieżnym z Famílijaj, S-ru Robertu Patrie, S-ru Mickieviču, S-ru B. Prytyckamu, Rt. Rev. Msgr. Ul. Sałavieju.

***

VIESTKI

Najbolej śmiarotnych vypadkaŭ u Italii, dzie na 100 miljonaŭ, prajechanych kilometraŭ, vypadaje 15,7. Pa Italii Zach. Niamieččyna — 11,2, Francyja — 10,1, Holandyja — 9,2, Norvehija — 7,5, Belhija — 6,9, Vialikaja Brytanija— 6,06, Danija — 3,5, U.S.A. — 3,0. Francyja pradbačyvaje, što śmiarotnaść uzraście da 25,000, a ranienych da 500,000.

Padpiska na hod 70 centaŭ, cana adnaho exemplara 15 c.

Vydaviec-Redaktar (Publisher-Editor) : Rev. Francis Cherniawski

Address: 164 Broadway, Fort Edward, New York, U.S.A.

Printed by The Whiteruthenian Press * 452 South Avenue, Syracuse, N.Y., 13204